

Nr 12.

Av herr **Carlsson, Olof**, *angående viss utvidgning av tillämplighetsområdet för lagen om försäkring för vissa yrkessjukdomar.*

I nu gällande lag om försäkring för vissa yrkessjukdomar av den 14 juni 1929 med däri genom lag den 12 september 1930 vidtagen ändring stadgas, att den, som jämlikt lagen av den 17 juni 1916 om försäkring för olycksfall i arbete är försäkrad för skada till följd av sådant olycksfall, skall anses försäkrad jämväl för yrkessjukdom, som uteslutande eller till övervägande del framkallats genom inverkan av

arsenik eller förening därav,
bly eller legering eller förening därav,
kvicksilver eller amalgam eller förening därav,
fosfor eller förening därav,
stendamm,
strålände värme eller ljus,
röntgenstrålar eller radium,
mjältbrandsmitta.

Lagen är sålunda till sin omfattning begränsad på sätt nu nämnts. Till ledning vid bedömandet, huruvida yrkessjukdom, som avses i lagen, är för handen, utfärdar Kungl. Maj:t en förteckning upptagande dels de sjukdomsformer, vilka bruka framkallas genom sådan inverkan, som i lagen sägs, dels ock de slag av verksamhet, vari dessa sjukdomsformer bruka framträda.

Med en sådan i *lagen* genomförd begränsning som den ovannämnda uppstå alltid svårigheter att få den anpassad efter det praktiska livets behov. Den oavbrutet pågående utvecklingen på det tekniska och industriella området medför oupphörligt nya former och metoder för tillverkningen inom produktionens olika grenar, som kräva anpassning i lagstiftningen. Denna bör därför vara så smidig som möjligt. Lagen på ifrågavarande område måste så att säga göras levande om den skall fylla sin uppgift.

Vid tiden för lagens tillkomst var man här i landet i avsaknad av mera ingående erfarenhet beträffande yrkessjukdomarna; det gällde att pröva sig fram. Men enligt mångas åsikt borde dock lagen redan från början erhållit en vidsträcktare omfattning, en uppfattning som ej heller syntts hava varit främmande för vederbörande utskott, vilket i sin polemik emot en omedelbar utvidgning anförde följande: »Utskottet förutsätter nämligen, att myndigheterna utan särskild framställning från riksdagens sida komma

att följa utvecklingen på hithörande område med beaktande av de erfarenheter, som göras såväl i vårt land som i främmande länder.»

För erhållande av erforderligt och mera fullständigt material för bedömning av frågan om vilka yrkessjukdomar som böra hänföras under lagen, vore önskvärt att så snart som möjligt anmälningsplikt infördes för läkarna beträffande sådana sjukdomar, som äro eller skäligen kunna misstänkas vara yrkessjukdomar. Behövligheten av en dylik anmälningsplikt framhölls för övrigt redan vid den förberedande behandlingen av förslaget till lag om försäkring för yrkessjukdomar.

Emellertid synes som om det redan nu vore befogat att utan ytterligare vidlyftig utredning i lagen medtaga några särskilt sjukdomsalstrande, ofta i produktionen eller verksamheten förekommande ämnen t. ex. bensen, bensol, stenkoltjära, koloxid, terpentin och natronlut. Inverkan av dessa ämnen med åtföljande skador har i regel icke sådant hastigt händelseförlopp, att skadorna kunna karakteriseras såsom olycksfallsskador och sålunda berättiga till ersättning enligt olycksfallsförsäkringslagen. De förorsaka dock ofta långvarig sjukdom med åtföljande arbetsförmåga. En god ledning vid bedömandet av spörsmålet om yrkessjukdomarnas förekomst lämnas i de yttranden, som avgivits av yrkesinspektörerna och bergmästarna i sammanhang med utredningen om obligatoriska läkarundersökningar av arbetare i hälsofarliga arbeten.

Då Kungl. Maj:t, särskilt med anledning av utskottets ovan citerade uttalande, har sin uppmärksamhet riktad på denna fråga, torde det icke vara behöfligt att nu hemställa om ändring av lagen i angivna avseenden eller om skrivelse i ärendet till Kungl. Maj:t.

Emellertid anser jag mig dock böra hemställa om införande i lagen av ämnet kalksalpeter, vars kemiska formel är $\text{Ca}(\text{NO}_3)_2$, ett preparat med vilket stora grupper av befolkningen handskas och som ofta visat sig medföra skador. Det är företrädesvis arbetare i jordbruket, som vid utspridning av detta som konstgödsel använda ämne drabbas av skador (brännskador, hudsjukdomar). Men även transport- och handelsarbetare äro utsatta för dess skadliga inverkan. Inverkan av det sjukdomsalstrande ämnet har mera sällan det hastiga förlopp, som kännetecknar olycksfallsskadan. Enligt vad jag inhämtat har försäkringsrådet efter sakkunnigutlåtande vid prövning i en del fall av anspråk på ersättning enligt olycksfallsförsäkringslagen för ifrågavarande skador ansett sig ej kunna godkänna de framställda anspråken.

Såsom nyss nämnts är det företrädesvis jordbruksarbetarna som äro utsatta för den skadliga inverkan av kalksalpetern. Då dessa arbetare icke i samma utsträckning som städernas och industrisambällets arbetare äro i tillfälle att tillgodogöra sig sjukförsäkringens förmåner, komma de ej sällan i en bekymmersam ställning, när olyckan är framme. De äro väl i behov av den hjälp, som försäkringen ger.

På grund av vad sålunda anförts får jag hemställa,

att riksdagen måtte besluta sådan ändring i lagen om försäkring för vissa yrkessjukdomar, att lagens tillämpning måtte utsträckas att omfatta även kalksalpeter $\text{Ca}(\text{NO}_3)_2$ samt med densamma jämförliga, som konstgödsel använda kemiska preparat.

Stockholm den 16 januari 1933.

Olof Carlsson.
